

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fiecare publicățiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blaș.

Anul V.

Blaș 16 Februariu 1895.

Numérul 7.

Omenie liberală.

Sunt lucruri, despre cari nu poți să vorbești destul. Și sunt lucruri, cari nu le poți repeți de ajuns.

Noi de nenumerate ori am spus-o, că nici când nu s'a făcut un abus mai mare cu numirile de „libertate” și „liberalism”, decât tocmai în vécul acesta al nouéspredecelea, poreclit al luminii și al libertății. Am spus-o asemenea de nenumerate ori, că „liberalism” în gura „liberalilor” de ađi nu înseamnă altceva, decât falsificarea și confiscarea tuturor libertăților, decât corupțiunea și volnicia cea mai crâncenă.

Evenimentele din trecutul cel mai apropiat adevăresc tot prin înoite dovedii adevérul cuvintelor noastre.

Tocmai de aceea nu este de prisos a înșira faptele, pentru ca să trecă tuturor ómenilor de bine ori ce veleitate liberală și liberalistică, și pentru ca mai lámurit să reiese omenia liberală, ce formeză baza politicii de stat din patria noastră.

Liberalismul guvernărilor nostri, care a sguđuit prin lucrările sale legislative conștiința religioasă a tuturor cetățenilor patriei, atacând în numele „libertății” libertatea convingerii religiose, în sfârșit a provocat resentiment în sufletele credincioșilor catolici și hotărîrea de a forma un partid politic, care să cerce pe cale constituțională a restabili pacea și libertatea conturbată a conștiințelor.

Și ce face „liberalismul” guvernărilor? Pornesce în numele „libertății” o gónă ne mai pomenită asupra noului partid, îl dispută îndreptățirea de esistență și cu tóte mijlócele, cu putere brachială, cu amenințări, cu corupțiuni băneseci, cu mîncări și beuturi, opresce deprinderea liberă a celui mai cardinal drept de libertate constituțională, deprinderea dreptului electoral.

Așa s'a întîmplat la tóte alegerile din urmă și mai virtos la Ciacaturn, unde cu 60 voturi a câștigat mandatul ministrul de culte Wlassich.

Legea din 1868 statorcesce caracterul poliglot al statului ungar, garantează libertăți egale între indiviđii aparținători deosebitelor naționalități, asigură largi drepturi autonomice deosebitelor biserici mai ales în ceea ce atinge instrucțiunea.

Liberalismul guvernărilor statorcesce ca dogmă, în fața legii amintite și în butul ei, idea de stat magiar, adecă unitatea etnică, ér nu politică a națiunii, și în consecință lasă neobservată legea amintită, ba ce e mai mult, prin tóte dispozițiile sale o calcă în picior. Astfel programul celui mai nou ministru de culte este luarea în mîna statului a preparandiilor, nimicind înrîurînta de până aci a bisericilor, cari cu atâtea jertfe le-au înființat și le-au susținut.

Va să dică, principiul conducător al „liberalismului” este aducerea de

legi „liberale” pentru ochii lumii, și pe urmă nesocotirea legilor aduse, cu un cuvînt: ipocrisia, minciuna.

Cele mai elementare concepte de libertate și constituționalism asigură cetățenilor dreptul de a se întruni în partide, de a nisui spre realizarea unor ideale politice pe cale constituțională. Cetățenii români ai țării noastre se grupează într'un partid cu scop de a-și asigura esistența și desvoltarea ca popor românesc, fără a se gândi înse la vătémarea căilor constituționale, fără a voi, să atenteze la integritatea statului. Liberalismul guvernului nostru vine și denegă Românilor acest drept, ér pe cei ce pentru acest drept se luptă în numele „libertății” îi terorisează în tot chipul. Și tot liberalismul aceluia-și guvern se aliează cu inimicii tronului și cumpără cu banii țării acele scrisori, cari nu cuprind alta, decât batjocura augustului Purtătoriu al Corónei sfințului Ștefan.

Etă „morală mai înaltă” propoveduită de ministrul Wlassich în numele liberalismului.

Ce este deci „omenia liberală”? Este ipocrisia, minciuna, corupțiunea și destrăbălarea.

Omenia asta liberală formeză baza sistemului nostru de guvernare.

Ce póte să aducă o asemenea guvernare țării, este de prisos, să spunem.

Aschia nu sare departe de lemn. Și pe spinii nu se fac struguri.

Feuilleton.

Din viața regelui Carol I al României.

(Continuare.)

Și prințul percurge marea alee îndreptându-se spre castelul Benrath, unde îl așteptă fratele cel mai mare. La 11 $\frac{1}{2}$ ajunge la castel, apoi luându-și rămas bun dela fratele său, clironomul Leopold, dela familia lui și dela soru-sa Maria, își desbracă mișcat uniforma prusiană și îmbracă haine civile. Apoi plecă mai departe, însoțit până la un loc de princesele Antoanetta și Maria. Dela gară Antoanetta se întórcе acasă, ér Carol și soru-sa se întâlnesc cu mai mulți ofițeri din regim. XI de husari, cărora e silit, să le spună, că-și petrece sora până la Köln și cu trenul de nópte se întórcе la Berlin. La 1 óra ajung în Deutz, unde scoborîndu-se, să mînce, se întâlnesc érá-și cu mai mulți ofițeri din regim. VIII de cuirasiri, cărora de-asemenea e silit, să le spună ceva spre a le esplica depártarea sa. La 2 óre călătorește prin o plóe torențială către Siegburg și de aci cu posta la castelul Ramensdorf al baronesei Franque. După puțină pauză se

departe și de soru-sa, fiind nevoit a grăbi spre Bonn, ca să ajungă trenul de 6 óre. Principele percurgînd strada pe jos în grabă mare ajunge la gară în momentul ultim și intră în cupeu în societatea dlui de Werner, pe care principele Anton cunoscîndu-l ca un serv credincios și espert, îl încredințase cu însoțirea fiului său.

Plóea cădea în continuu. Prințul confundat în gânduri adănci își uitase de somn, și călătorii trecură înainte prin Mainz și Darmstadt și ajunseră în 12 Maiu dimineța la 7 óre în Freiburg. Aci dejunară și trecură mai departe. Ei părăsiră în taină Freiburgul, de care prințul avea legate atâtea suveniruri! Câte veri petrecuse el fără grijii și fericit nu departe de Freiburg, în plăcutul Umkirch, la reposata sa bună, marea ducesă Ștefania de Baden. La 2 óre ajunseră în Zürich și traseră la ospétăria „Zum Schwert”.

În drumul spre Bonn trebuind să trecă pe o luntre își mînjise bine păpușii așa, cât acum îl era ușor, să-și păstreze incognitul.

În Zürich îl aștepta Br. Mayenfisch, trimis de prințul Anton, să însoțescă pe tinérul domnitoriu al României, care nu avea

acum cu sine decât doi servitori și pe Werner și Mayenfisch.

Plóea încetase, și începea a se însenina. Cu tóte acestea era destul de rece. Pe munții din apropiere căduse neúă.

Câștigarea pasului elvețian încă întimpina greutăți. Trebuia să mérgă încă până la St. Gallen.

Dua următoare după ajungerea în Zürich fiind Duminecă, prințul merse la biserică. După améđi sosi din Paris locot. Linche, aducînd între alte scrisori și proclamațiunea, ce principele avea să o dea la ajungerea în România.

La 14 Maiu se despártiră. Locot. Linche plecă mai departe, avénd să se întâlnească cu Carol numai în Baziș. Br. Mayenfisch merse cu servitorii și cu partea cea mai mare din pachete spre München. Prințul și cu Werner se apucară să ștergă de pe albituri numele, asemenea să radă de pe serviciul prințului coroua de de-asupra literii C.

Cătră sară plecară și ei spre St. Gallen, unde sosiră abia la 10 óre. Aprópe înghețați de frig, traseră la un otel simplu, unde nu se temeau, că vor fi recunoscuți, și unde se încuartiră în o chilie ordinară.

Noi deplângem bieta noastră patrie și-i urâm cât mai grabnică trezire din delirul liberalismului, de care este cuprinsă.

Judecată nepreocupată asupra stărilor din Ungaria. — Br. Kaas Ivor într-o cuvîntare a sa a țis între altele:

„Aici nu se dă omului voe, să pășescă nepedepsit în contra sistemului liberal de guvernare, în contra corupției, pentru constituție, libertate și drepturile poporului, ba nici chiar pentru religione. Senatul penal și lista juraților sunt compuse așa, cât guvernul trebuie să câștige procesele sale politice. Din un jeffreys unguresc se face un jude la curie. — Procesele sale politice caracterisază stările publice ale Ungariei. Era lui Bach încă s'a terminat cu procese politice închișând pe toți, cari au pășit în contra absolutismului. Timp de douăzeci de ani a torturat partida liberală Ungaria această, dar la persecutare politică prin judecătoria încă nu a recurs nici odată, fără numai în anii din urmă. I-a venit acestei persecutări rîndul, pentru că guvernul are lipsă, să recurgă la ea. E bine, că e așa. Asta arată numai, că stările nu pot să mai țină așa multă vreme. Jurații și judecătorii au mult de lucru, pentru ca să mântuiescă liberalismul cel pe calea de a se cutropi, acel liberalism, carele nu pôte să sufere libertatea, și nu o pôte această, pentru că este lipsit de dreptate și de adevăr și nu dispune de vață morală, și de aceea trebuie să se razime pe putere și pe silă, acel liberalism, care escortază pe alegători prin pretori, gendarmi și ostași la urne și-și câștigă cu bani maiortitatea parlamentară, — care omenilor săi proprii le concede ori ce, eră pe opoziționali îi areștază și-i depărtază prin escortă, când ei cutază, să grăescă în contra ministrului și politicii lui. În Csák-tornya nu este lege, nu judecătoria. Acolo pretorul isprăvesce brevi manu, ceea ce în Budapesta implinesc procurorii și judecătorii regesci. Numai înainte decî, judecătorii, ad-

ministratorii, ministri și deputați liberali! A voastră e țara, puterea și gloria! Persecutarea politică e vrednică de voi! Dar ea oferesce sperarea, că se va adeveri proverbial, că musca pișcă tîmna. Ceea ce se isprăvesce acum, este politica desperării.“

Revista bisericească.

Din Patrie.

Episcopul de Vesprim Dr. Hornig a dat o pastorală, care se va ceti în fiecare biserică din diecesă în Dumineca ultimă a carnelului și Dumineca primă a postului. În pastorală provocă pe credincioși, să se grupeze sub stégul lui Christos, sub stégul bisericii, rămânând uniți în credință, speranță și iubire și lucrând în unire pentru apărarea credinței și a bisericii catolice. Această biserică în decurs de 900 de ani a participat din toate durerile și bucuriile patriei. Și când biserică luptă, pentru ca fiii ei să-și pôtă deprinde neimpedecați religionea lor străveche, luptă totodată și pentru prosperarea patriei, care e condiționată dela religiozitate. Catolicii să se arete ca atari în toți ramii vieții publice și să-și apere credința cu bărbăție în contra atacurilor, ori de unde ar proveni ele. Zelosul episcop are în vedere lupta contra reformelor politice bisericești ale guvernului, cu cari reforme atât de ușor se împacă episcopul Bubics.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII a primit în septemăna trecută câțiva peregrini franceși. Între ei s'a virit prin mijlocirea ambasadei franceze și deputatul socialist Vigné d'Octou, care petrece în Roma spre a face studii asupra universităților italiene. La întrebarea Papei spuse Vigné scopul petrecerii sale în Roma și rugă pe Sfinția Sa, să-și exprime părerea despre școlile înalte italiene. Sfinția Sa a țis,

că sunt prea multe școli, și durere toate sunt pătrunse de spiritul liberal și ireligios. Apoi întrebă Vigné: „Ce credeți Sfinția Voastră despre socialism?“ Papa mirat asupra acestei întrebări neașteptate în câteva cuvinte răspuse, că Franța, Franța catolică va învinge socialismul, dacă va pune erăși religionea de basă a politicii sale. Cu această s'a terminat conversația. Din această schimbare de cuvinte Vigné a fabricat un interview lung și fantastic, care l-au publicat cele mai multe țiare.

Consistoriul papal, în care se vor preconisa episcopii denumiți în lunile din urmă, se va ține în septemănila cele mai de aproape. Ziua ținerii înse până acum nu e cunoscută. Liberalii sperază, că Papa va provoca pe catolicii italieni, să țină parte la viața parlamentară. Noi credem firm, că liberalii se vor amăgi în sperarea lor.

Revista politică.

Afaceri interne.

În 28 a c. s'a început în camera deputaților desbaterea bugetului ministeriului de justiție. Ministrul Erdély în vorbirea de program s'a estins la toți ramii judicaturii promișând o mulțime de reforme, pe cari mai nici ei nu crede, că le va puté îndeplini. El promite regulamentul pentru procedura sumară, un proiect de lege referitor la procedura în afacerile de ereditate, reforma procedurii penale, un proiect de lege referitor la dreptul matrimonial, reforma legii comerciale, regulamentul pentru cenzurarea juriștilor și a advocaților; va lucra spre a păstra independența statului judecătoresc și alte de mai puțină importanță. Calea, pe care va înainta noul ministru, e cea începută de antecesorul său.

Kemény Pál constată, că admini-

Aci cetiră în țiare, că Turcia și Rusia voesc, să ocupe România.

În ziua următoare primiră în sfârșit pasurile elvețiane. Al principelui Carol era estradat sub titula „Carl Hettingen, care călătorește spre Odessa în afaceri“, er între signalamente la cererea prințului era trecut, că respectivul „pörtă ochelari“, o însușire, care spera, că va contribui după putință la necunosțerea sa.

La 11 ore călătoriră cu trenul spre Rorschach, unde personalul dela gară eră recunoscu pe prințul. El le spuse, că se întorče din concediu. Scoborți din tren folosiră vaporul până la Lindau. Lacul Bodan era turburat. Pe munți cățuse neună, și afară sufla un vînt rece, ce te tăia. Carol petrecea tot pe bord, cu toate că valurile îl stropiau mereu. Gândurile lui îl duseră la frumoșii ani ai copilăriei, cari îi petrecuse prin aceste regiuni frumoșe. Apoi îl cuprinse un dor de casă și de al săi, pe cari i-a părăsit pentru vreme îndelungată.

Ajunși la Lindau luară trenul și călătoriră mai departe până la Augsburg, unde Carol se culcă îndată după cină, fiind obosit și ricit cum se cade.

La 16 Maii ajunseră în München, unde se întîlniră erăși cu Mayenfisch și cu servitorii, dar în compartimente separate.

În Salzburg era, să li-se întîmple un bucluc.

Își pôte ori cine închipui, câtă tēmă cuprinse pe Carol sosind la granița austriacă.

Spre a ajunge la sala de așteptare trebuiau să-și facă cale printre mulțimea, ce umplea peronul. La intrarea în sală un oficial întrebă bruce pe prinț de pas și nume. Prințul își uitase în grabă numele, avu înse noroc cu Werner, care își deschise repede cușorul cerînd, să-i taxeze sugăriile, ce le avea cu el. Într'acestea prințul își deschise pasul și-l dădu oficialului. Ochelarii îi erau din fericire pe nas. Întrați în restaurant spre a mânca ceva, dădură cu ochii de mai mulți ofițeri austriaci din regim. „Regele Belgiei“, cari chiar intrau de pe ușe. Carol cunoscea pe vre-o câțiva de pe timpul campaniei din Schleswig. De tēmă, să nu fie recunoscut, se ascunse în dosul unui țiaru.

În sfârșit sună signalul de plecare. Revădîndu-li-se pachetele și pasurile se suiră în tren, fiecare luse în compartimente separate. Carol ajunse într'un cușor de cl. II, care era îndesuit de lume. Mulți dintre călători păreau prințului cam nu prea prea. Înainte înse de a pleca trenul, întră de odată în cușor un oficial de tren. Prințului i-se păru, că acesta îl fixeză drept în ochi, apoi îl vedu, că noteză ceva. Nu mai încăpea înocelă, că avea de gând, să avizeze pe superiorii săi din Viena, ca la sosirea acolo să fie supraveghiat.

La 6 ore sara plecară din Viena. Frigul era simțit. Pe prințul îl cuprinseră gânduri adânci, cari îl făcură, să mediteze asupra cutezatei sale călătorii și asupra mijlocelor, cari l'ar puté scăpa din necasurile, ce i-ar obveni de aci înainte.

În ziua următoare pe la 7 ore ajunseră în Viena. Călătorilor le bătă la ochi mulțimea ofițerimii, carea umplea marea sală a garei. Oprindu-se trenul, Carol se învélui în mantauă și cu posibilă grabă trecu pe lângă mai mulți generali, pe cari îi cunoscea foarte bine. Ajuns în trăsura mulțami lui Dumneșeu, că l-a scăpat și de aci, și porunci visitului, să mîne spre gara din spre Pesta, unde ajunseră apoi și ceilalți însoțitori ai lui.

Punîndu-se cu toții la dejun și împărțîndu-și fiecare pătăniile, prințul își uitase de necasurile, prin cari trecuse, și se simțea mai sigur, deși cele 2 ore, ce trebuia să aștepte aci, îl cam neliniștia. După dejun Carol se uită la edificiul garei, care asemenea băjbăia de soldățime. Trecînd ei și preste cele două ore de așteptare, prințul se sui cu Werner într'un cușor de cl. II cam necurat, er Br. Mayenfisch luă unul de cl. I. Aerul era aspru, și sufla un vînt rece.

Trecînd pe la Pojon și Strigon ajunseră la 5 ore la Pesta. Și aci gara era plină de trupe, cari mergeau spre Viena. Aci mîncară ceva și apoi plecară mai departe.

Vineri la 18 Maii sosiră în Baziaș, ultima stațiune de drum ferat. Orașul e așezat lângă Dunăre. Tîrmur din fața lui e sîrbesc. Aci prințul era nevoit, să aștepte două zile, căci din cauza aglomerării și așteptor din toate părțile, vaporile nu mai aveau termine regulate de plecare. Ori și cine își pôte închipui, ce necas era pentru prinț așteptarea această, putînd să fie descoperit

strarea justiției e de tot costisitoare, cât omal serac nu-și poate căuta drepturile. Apoi se ocupă în detaliu de programul ministrului, dară nu are încredere nici în actualul ministru de justiție, care a adoptat programul antecesurului său.

Issekutz reflectând la programul ministrului se ocupă de cestiunea independenței judecătorilor, amintesc despre procedura necorectă a președintelui Zsitvay la pertractarea procesului în contra lui Ábrányi Kornél, atinge cestiunea de naționalități și propune reforma legii de presă.

Horváth Gyula nu află de oportunitatea revisuirii legii de presă. Ságthy critică programul ministrului și urgitează codificarea dreptului privat.

În 9 a. c. s'a continuat desbaterea generală. Polonyi supune la o aspră critică programul ministrului, care promite prea multe, dară nu va face mai nimic. Afirmă, că afară de Asia nici în o țară de pe continent nu domnesce așa mare necertitudine ca în Ungaria pe terenul dreptului privat și penal. La noi prin o lege se dă lovitură de mörte celorlalți, prin o ordinațiune se răstörnă cealaltă. Codificarea dreptului privat nu se mai poate amâna. Pe studiul dreptului ungar se pune prea puțin pond; chiar și căsătoria civilă nu e decât o copie slabă a proiectului de lege prezentat parlamentului germân. Urgitează proiecte de legi referitoare la regularea dreptului matrimonial între membrii casei domnitoare și revisuirea codicelui penal militar. Protestează în contra abuzului de putere a judecătorilor, aducând înainte cazul cu Zsitvay.

Pentru apărarea ministrului s'a ridicat Jellinek Arthur, érá în contră a mai vorbit Mérey, care impută fostului ministru Szilágyi, că la denumirea de judecător a înaintat pe cel ce l-au făcut

serviții personale, cum e Zsitvay, care la timpul său a aranjat un conduct de torțe la Szombathely în onórea lui Szilágyi. Fostul ministru de justiție se apără în contra acusei, ce i-se face.

Luni s'a terminat și desbaterea specială a budgetului ministrului de justiție.

Martí s'a început desbaterea budgetului ministeriului de finanțe. Referentul Láng accentuează, că budgetul nu prezentă așa mare escedent ca în anul trecut, dară fiesce care poziție e reală. (Până acum nu a fost așa?). Molnár urgitează reforma dării, se ocupă în detaliu de regularea valutei, despre care crede, că nu se va termina în curând. Pozițiile budgetului nu le află de reale. Constată, că țara e cu mult mai séracă, decât să pótă suporta multele pensionări provocate prin dese schimbări de ministri, fișpani și secretari de stat, și pentru aceea propune, ca să se modifice art. de lege din 1885 § 11, care îndreptătesce pe aceia la pensiune.

Ministrul de finanțe Lukács László reflectând la vorbirea lui Molnár declară, că va urma politica financiară a cabinetului precedent, care pe terenul financiar a avut cele mai mari succese. De reforma dării se va ocupa. Regularea valutei nu stagnează având statul nostru aurul de lipsă. Pensiunea ministrilor, fișpanilor și a secretarilor de stat o află justă. Dela monopolul spirituóselor nu sperăză ceva rezultate favorabile. Bornemissza se ocupă de miseriile poporului agricol, pe care diferitele dări l-au dus la marginea ruinei; cu tóte acestex guvernul nici o dispoziție nu a luat spre delăturarea réului; atrage atențiunea ministrului asupra anomaliilor, cari se comit în detrimentul poporului la distribuirea dărilor și fixarea competențelor; propune, să se reducă prețul sării în țara intrégă. Propunerea acésta ca una,

care e în folosul poporului, o sprijinesc Madarász și Péchy. Ugron poftesce, să solvécă și ministrii la fondul de pensiune, cum solvesc oficialii subalterni.

În 13 a. c. s'a ținut ședință în casa de sus desbătându-se budgetul provisor pe Martie și April. Cu acésta ocaziune conducătorii catolicilor și inițiatorii partidului poporal Zichy Nándor și Esztherházy Miklós Mór au declarat, că ei votéză budgetul în interesul țării, dară în guvernul actual, care păsece pe urmele celui de mai înainte, nu au nici o încredere, și vor lupta cu tóte mijlócele legale în contra reformelor politice bisericesci. Zichy Nándor mai atrage atențiunea guvernului asupra abuzurilor electorale și-l provócă, să aplice mészuri spre a apăra drepturile poporului, ca să nu păšécă acesta întru apărarea sa, căci atunci nu va fi bine. Ministrul Bánffy răspunde, că nici el nu consideră votarea budgetului ca vot de încredere, érá ce privesce agitațiunea electorală, aceea s'a început de pe amvon.

Franța.

Francesii cu umanitarismul lor de multe ori esagerat au fost cei dintâii, cari au proclamat înainte de acésta cu 100 de ani emanciparea Jidovilor. Dară se vede, că și ei s'au săturat de Jidovi. Deputatul Denis s'a tânguit în cameră, că o mână de Jidovi cu impertinența lor proprie au ajuns, de ocupă cele mai proventuóse și mai cu influință oficii publice și de stat. El intrébă, că ce mészuri are guvernul de cuget să iea pentru vindecarea réului. Ministrul-președinte Ribot a răspuns, că guvernul nu cercă la oficialii, că ore cutare umblă la liturgie, sau dóră este jidov ori francmason, ci se uită numai la aceea, ca oficialii să aibă o purtare neescepționabilă. Cu acésta crede Ribot a fi resoluț cestiunea jidovécă.

Din raportul de pe 1893 a ministeriului de instrucțiune se vede, că numărul pruncilor dela șcólele de stat (ateiste) a scăduț cu 2000, pe când la șcólele cu caracter creștin a crescut foarte tare. Mulți din acei bărbați, cari în parlament vorbesc contra șcólelor catolice, își trimit pruncii, mai ales fetele, chiar la aceste șcóle.

Rusia.

Din Varșovia se anunță, că organele censurei au ordonat foilor polone, ca despre raporturile din Germania să scrie cu mai mare rezervă și precauțiune. Ministrul plenipotențiar al Rusiei din Belgrad Persiani e revocat; în locul lui va fi numit Giers, fiul reposatului cancelar.

Foile englese érá sulevéză cestiunea Pamirului. Mayeff, un escelent cunoscător al Asiei centrale, reflectând la cestiunea acésta scrie în „Nowosti“, că înaintarea Rusiei spre India prin ocuparea deșertului Pamir ar fi împreunat cu greutăți enorme, din care causă nici nu va întreprinde nimica în direcțiunea acésta.

China.

Armata iaponesă a ocupat și fortul Veí-Hai-Veí, cea mai puternică întăritură

în tot momentul. Și ori ce și petrecută departe de patria cea nouă putea aduce nouă complicațiuni.

Călătorii traseră la un otel foarte ordinar, unde erau despărțiți unul de celalalt. De aci prințul telegrafă în St. Gallen la un prieten al familiei cu rugarea, să comunice părinților îngrijați locul, unde se află acuma. Mai făcu apoi o preumblare de-a lungul țărului și merse, să cerceteze o mică biserică ortodoxă. Poporațiunea Baziașului e mare parte românécă. Imbrăcăminte Românilor de aci e asemenea celei a țărănilor din România. Lucrul acesta îl interesă mult pe prinț.

Sara cinară cu toți laolaltă. Aci se adunară și oficialii din loc, cari începură a face politică, tractând și despre alegerea Domnului României.

„Se va face și el imposibil ca și Cuza,“ diceau unii. — „Nu va trece mult, și-l vor fugări și pe el Valachii,“ agăugeau alții. Și în sfârșit alții cetiași în țiar, că Turcii au intrat în România, și că deja au și ajuns la bătaie.

Prințul asculta câtva timp conversația acésta, apoi se duse, să se culce. Chilia de culcare era așa de necurată, cum numai se pótă cugeta.

La 20 Maiu Carol se imbarcă pe un vapor, ce venise de către Belgrad. În aceeași și sosi și Brătian, care călători din Paris într'una. La 10 ore vaporul porni. Prințul luase un bilet de ci. II, ca să fie cu totul separat de celalții însoțitori ai săi. *Între acéști de transport scria el împératului Austro-*

Ungariei, prin a cărui țară trecuse acum incognito, că nu merge, să primécă corona României cu ceva gânduri dujmănesci, ci din contră dorința lui cea mai ferbinte e, să trăsécă în bune relațiuni cu puternicul său vecin.

Pe la 4 ore d. a. ajunseră la Verciorova, unde vėdu Carol mai întâi soldați români cu mantalele sure. Nu preste mult apoi se zări Turnu Severin.

Nu mai acum, când noua-i patrie se întindea înainte lui sub pólele Carpaților, numai acum își dádea el samă de marele paș, ce l-a făcut, și de greaua responsabilitate, ce-a luat-o pe umerii săi, nu-și perdu înse curajul.

Cât ce se opri naea, el se trezi din adâncile gânduri, în cari se cufundase, și fără de a mai ține samă de societatea, cu carea călătorise, porni în grabă, să se scobóre. Căpitanul vaporului îl opri aducându-l aminte, că biletul lui sună până la Odessa. Dar prințul nu-și perdu prezența, ci răspunse iute, că vre numai să mérgă pe câteva clipite la țerm.

Într'acestea se scoboriră și celalții din suita prințului. Cât ce ajunseră pe uscat, Brătian își descoperi capul și punându-se în fața prințului îl pofti, să iea loc într'una din trăsuriile, ce erau acolo. Și tot atunci Carol auzi înapoia sa o voce exclamând: „Pentru Dumneđu! Acela a fost de bună samă prințul de Hohenzollern.“ Era glasul căpitanului, care din fericire cunoscu pe prinț prea târziu.

(Va urma.)

după Port-Arthur. Lupta decurge încă și pe mare și pe uscat, dară tot în defavorul Chinezilor. E temere, că armata japoneză se va îndrepta spre Peking, capitala Chinei, după ce Chinezii descurajați nu mai fac nici o rezistență serioasă. Negotările de pace între trimișii chinezi și între regimul japonez nu au avut până acum nici un rezultat. Japonezii pun condițiuni neacceptabile. „Times” aduce scirea, că la momentul oportun Anglia, Franța, Rusia și probabil și Statele-Unite vor întreprinde spre a pune capet conflictului sângeros și spre a împedea pe Japonezii de a storce de la China compensațiuni prea mari, cum ar fi cedarea de teritorii ori stipulațiuni comerciale vătămătoare pentru interesele puterilor europene. Până tot negociază puterile asupra intervențiunii, China se ruinează cu totul.

Alegerea noului patriarh de Constantinopol.

Înainte de asta cu câteva zile s'a lăsat scirea, că Grecii „ortodocși” din imperiul turcesc au primit un patriarh nou în persoana lui Anthimos VII, până acum mitropolit al insulelor Leros și Kalymnos. Alegerea asta este așa de caracteristică pentru stările din biserica gresescă neunită din Turcia și în deosebi pentru raporturile, în cari se află patriarhatul de Constantinopol, cât aflăm a fi potrivit, să istorisim mai cu de-amănuntul întâmplările acestei alegeri și să aruncăm lumină asupra lor.

În luna lui Maiu a anului 1453 a căzut Constantinopolul în mâinile Turcilor. Sultanul Muhamed II a aflat scaunul patriarhal vacant, dar a aflat și un Grec, care să-i fie uneltă servilă. Acesta a fost antiunionistul Gregoriu Scholariu. Lui i-a succedat, să câștige încrederea despotului osman în măsură așa de mare, cât acesta i-a dăruit scaunul patriarhal, și Scholariu i-a cuprins cu numele Genadiu II. Condițiile, pe lângă cari a constituit Muhamed II pe noul patriarh, se pot cuprinde în cuvintele: „Eu sultanul dau ție pe Grecii imperiului meu spre exploatare, ăra pe tine te exploatez eu.” După acest principiu au tractat sultanii și înalta poartă patriarhatul de Constantinopol până în ziua de astăzi, și după acest principiu au purces preste tot și patriarhii. Suma, carea trebuia să o solvăsă ei casei sultanului pentru intronizarea sa, a crescut tot mai mare, și afară de aceea mai au ei să solvăsă în fiesce care an o sumă însemnată. Pentru ca să ajungă ăra la banii săi, patriarhii conferesc episcopii pentru prețuri cât se poate de mari și pun dări foarte simțite pe credincioșii săi. Mitropoliții și episcopii la rindul lor purced în diecesele sale tot asemenea, și tot asemenea și clerul inferior cu parochianii săi.

Patriarhul de Constantinopol dispune în faptă cu volnicie deplină preste mitropoliții și episcopii din imperiul turcesc, ba chiar și cu cealaltă trei patriarhi grecesci de Antiochia, Ierusalim și Alexandria tractează el ca cu nisce sufragani de al săi. În schimb și domnitorii turcesci au purces față cu patriarhii „icumenici” adese ori, cum i-a venit, și uneori în mod foarte tiran, i-au pus și i-au depus, i-au trimis în exil ori au dispus executarea lor. La acestea s'au mai adaus intrigi felurite de ale sinodului de lângă patriarhul și de ale notabililor grecesci. Ur-

marea tuturor acestora a fost pierderea ori cărei stabilități pentru cei ce ședeau în scaunul patriarhal. Dela 1453 până la 1700 s'au schimbat persoanele patriarhilor de 88 de ori așa, că după calcul mijlociul un patriarh nu și-a păstrat demnitatea nici macar trei ani deplin. După ce patriarhul Gregoriu, — unul dintre cei mai buni în șirul patriarhilor, — în anul 1821 a fost spânzurat sub pretextul, că ar fi fost părtaș în răscola elină, după aceea până la 1855 s'a umplut scaunul patriarhal de 17 ori, și în anul 1855, când s'a ales de patriarh Ciril mitropolitul de Amasia, trăiau încă șapte expatriarhi. După Ciril a urmat Ioachim, care a renunțat la patriarhie în 1863, Sofroniu, care a renunțat în 1871, Gregoriu VI, care a renunțat în 1873, Antim VI, care mai fusese de două ori patriarh și fu declarat de nevrednic, apoi Ioachim III, care a renunțat în 1884, apoi pe scurtă vreme Argethangelos, apoi din nou Ioachim III și după resignarea lui la patriarhie Dionisiu și Neofit VIII, cari asemenea au resignat amândoi.

Dar să privim mai de aproape ultima alegere de patriarh. Pentru alegerea noului patriarh sinodul cel constituit din doi spredece mitropoliți compune o listă de candidați, care are să se subșternă înaltei porți. Acesta poate să ștergă din listă atâția candidați, pe câți voese; ăr de cumva după ștergerea acesta nu mai rămân candidați, dintre cari să se aleagă noul patriarh, atunci nu e încătră, ci trebuie să se compună o listă nouă. După ce lista s'a rederivat de la înalta poartă, atunci sinodul conchémă colegiul electoral compus cam din 200 de persoane, în partea cea mai mare laici. Acest colegiu din lista purificată de înalta poartă alege trei candidați, și dintre aceștia alege apoi sinodul cel de 12 pe noul patriarh.

Când după resignarea patriarhului Neofit VIII se tracta despre alegerea unui patriarh nou, s'a subșternut sublimei porți o listă compusă din 29 candidați. Sublima poartă a șters dintr'înșii șapte, cari fără excepție erau toți nisce persoane fără vază, dar au fost șterși din cauza, că ei cu deosebite prilejuri au fost ajuns în conflict cu auctoritățile imperiului. Candidatul cel mai însemnat a fost expatriarhul Ioachim III. El sublimei porți îi era mai puțin plăcut decât ori care, dar nu a fost șters din listă, pentru că sublima poartă scia cu siguranță, că el nu va fi ales, — că de ce, vom spune mai apoi. Neștergerea numelui lui Ioachim III a făcut înse impresie foarte bună asupra masei poporului celei neinițiate în întâmplările de după culise. Ioachim este adecă foarte popular.

Alegerea celor trei candidați s'a sevărsit în 31 Ianuariu. Dintr'înșia a ieșit cu majoritate ca cel dintăiu candidat Ioachim III. Dar alegerea asta a fost anulată, pentru că voturile celealalte se împrăștiaseră așa de tare, cât n'au putut să se nomineze candidatul al doilea și al treilea, fiindcă nici unul nu întranise numărul de 42 voturi prescris prin regulament. S'a făcut deci a două alegere, din care au ieșit candidații Ioachim cu 67, Antim mitropolitul de Leros și Kalymnos cu 63, ăra Gregoriu mitropolitul Adrianopolului cu 61 voturi. Dintr'acești trei a ales apoi sinodul cel de 12 în 1 a c. cu 9 voturi pe Antim al VII.

Din ce cauză a trecut ăre sinodul preste Ioachim, candidatul cel dintăiu al co-

legiului electoral? Ioachim este foarte bine vădit atât la notabili grecesci, cât și la popor și la clerul subaltern și are vază mare și la așa numitele biserici autocefale. Dar el cu caracterul, talentul și cultura științifică întrece pe departe pe membrii sinodului și are afară de aceea despre poziția și demnitatea sa un concept mai nobil decât cea mai mare parte a prelaților grecesci. El dispune și de energie suficientă pentru a-și păzi neatințarea față cu sinodul. Afară de aceea manifestase el deja o înclinare spre Roma, și a și călătorit odată până acolo, pentru ca să-și câștige deslușiri în diferite cestiuni. Tote acestea au fost pentru sinod cauze de ajuns, pentru ca la alegerea de patriarh să trecă preste persoana lui și să aleagă pe un bărbat, al cărui nume era aproape necunoscut chiar și numai în lumea elină. Câtă vreme va fi Antim VII patriarh „icumenic”, e foarte problematic. El la tot cazul va avé să se lupte cu displăcerea clerului și poporului elin, și deja acum poate să se observe, că mai ales acei notabili elini, cari aparțin lumii finanțiere celei mari a Constantinopolului, ar fi dorit, să vadă pe Ioachim înălțat în scaunul patriarhal. „V.”

Colecta pentru gimnaziul din Blaș.

Suma din nrul 6. fl. 20756.79

Ioan Vicaș protopopol Ipului din diecesa Gherlei dela:

Ioan Vicaș	20.—
Augustin Vicaș coop. par.	5.—
Victoria Vicaș preotésă	1.—
Letitia Vicaș	1.—
Eugenia Vicaș	1.—
Emiliu Vicaș preot	2.—
Eleonora Vicaș preotésă	1.—
Angelica Vicaș elevă cl. IV	1.—
Marița Vicaș elevă cl. II	1.—
Aurelia Vicaș	—50
Dionisiu Vicaș	—50
Veronica Vicaș preotésă v.	1.—
Valeriu Vicaș școl. norm.	1.—
Iuliu Vicaș școl. nor.	1.—
Georgiu Podina preot	5.—
Pompeiu Podina stud. cl. V	1.—
Elena Podina	1.—
Popiliu Ioan preot	1.—
Ales. Vescan preot	2.—
Ana Vescan preotésă	1.—
Georgiu Vescan	1.—
Elena Vescan	1.—
Maria Vescan	1.—
Vasiliu Pop preot	2.—
Lucretia Pop preotésă	1.—
Valeria și Cornelia Pop	1.— fl. 55.—
Emiliu Vicaș preotul Cosnicurilor a colectat dela:	
Emiliu Vicaș preot	—90
Creț Nuțu	—22
Creț George	—25
Pușcaș Nuțu	—25
Purde Mitru	—10
Bolog Gavrilă	—50
Cosma Vasilie	—22
Purde Vasilica	—50
Pop Nuțu	—20
Sopone Nuțu	—25
Sabo Mitru căprariu	—10
Bumb Flóre	—25
Butcovan Nuțu	—22
Tamaș George	—22
Tamaș Gavrilă jude	—40
Bozeșan Ioan	—10
Ola Teodor	—10
Ripaș Onuț curator	—44
Grânariul bisericii	—90
Cosma Vasilie	—20
Iacob Onuț	—11
Ola Onița	—22
Purde George	—22
Purde Petru fét	—11
Macedon Boțan docente	1.—
Cicuș Teodor	—20

Braun Bernat	—11
Puşcaş Ghica	—10
Ola Simeon	—10
Cosma George cu Ile	—18
Bolog Vas. Gavrilă	—50
Cosma Mitru Vasil	—12
Sopone Flóre	—12
Vasoc Văs. hutaş	—10
Giurcuţ Nuţu	—12
Ola Gligor	—22
Roşu George păstorii	—10
Brumar Ile	—20
Brumar Mitru	—23
Ola Mitru	—20
Ola Vas. Pante	—25
Bolog Vasiliu Irimi	—22
Pop Flóre	—11
Brumar Gavrilă	—22
Dudaş Nicolae	—24
Giurcuţ Văs. Costi	—22
Giurcuţ Gavr. Costi	—11
Puşcaş Nicolae	—11
Fărcaş Gavrilă	—10
Farce Flóre	—11
Vasoc Onuţ cu soţia	—22
Cosma Petre	—22
Farce Vasalică	—12
Pipaş Petre Flori	—10
Cosma Mitru	—50
Dudaş Mitru	—10
Huseu Nuţu	—22
Huseu Maria şcolăriţă	—10
Sabo Gavrilă	—10
Bolog Gavr. Nuţului	—10
Bolog Mitru	—22
Făina Nuţu	—12
Făina Tóder	—25
Mihail Bruchenthal poses.	2.—
Ripaş Petre Văsălichii	—12
Vasoc Nuţu Lutinaş	—30
Cicău Onuţ	—45
Cosma Gavrilă	—22
Biserica gr. cat. din matre	1.32
Hirtie Vas. Mitruului	—10
Brumar Simeon	—10
Ardilean Tóder	—10
Farce Mitru sét	—20
Giurcuţ George	—20
Horvat Petre	—10
Şumalan Oniţă	—10
Moisi Gavrilă	—10
Puşcaş Văsălică	—10
Giurcuţ Alesandru	—10
Roşcan Mihail	—10
Keller Fáni	—02
Cosma George	—10
Strava Tóder	—09
Roşian Gavrilă	—10
Zdrite Maria	—05
Biriş Nuţu	—40
Roşian Mitru curator	—50
Roşian Alesandru	—50
Gricu Marişca	—02
Hirtie Nuţica	—20
Fazecaş Nuţu	—20
Moisi Maria	—10
Puşcaş Nuţu	—10
Huseu George	—10
Farce Oniţă	—10
Selegian George	—10
Giurcuţ Medreana	—10
Cosma Văsălică	—10
Siladi George	—10
Sabo Nica	—10
Sabo Maria	—10
Farce George	—10
Ardilean Nuţu Nuţului	—10
Puşcaş Nicolae	—50
Puşcaş Văsălică	—50
Burdaş George	—37
Moisi Nuţu	—25
Siladi Nicolae	—25
Siladi Mitru	—50
H. Pop Teodor	—50
H. Pop Petru	—50
Selegian Mitru	—12
Farce Flóre	—25
Farce Petreasa	—20
Siladi Văs. Flori	—20
Hirtie Gavrilă	—20
Gal Nica	—25
Moisi Flóre	—25

Fazacaş Mitru	—20
Huseu Petru cantor	—25
Biserica gr. cat. din filie	—31 fl. 29.23
Suma fl. 20841.02	

Mulţămită publică.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, pe cum cunoscut este, susține din propriile sale mijloce o școală română de fete în Abrud.

Neajunsurile școlare pretind jertfe materiale, cari trec preste puterile cercului restrins al publicului român, la al cărui sprigin este avisată, așa încât numai cu mare cumpet și incomodare și din venite nesigure se susține echilibrul în budget.

Între asemenea împrejurări, îndemnați de adevărată dragoste de nem, cu o nemărginită marimozitate a sărit întru ajutorul acestui focular cultural Preastimata doamnă *Iuliana Vasii* și Preastimatul domn *Ioan Vişa*, mari proprietari în Abrud, și spre a asigura viitorul școlii numite *aă donat reuniunii femeilor române cu drept de proprietate o casă prea frumoasă cu etajă* în apropierea pieței, ca să se folosescă de localitate pentru școală.

Faptul nobil vorbește însuși.

Comitetul reuniunii în fața acestei marimozități își împlinesce o sfințită datorință, aducând și pe calea această cea mai călduroasă mulțămită nobililor donatori și dorindu-le, ca faptul mareț, care le-a scris cu litere de aur numele în analele reuniunii femeilor române, să fie resplătit prin recunoștința tuturor acelora, cari din generațiune în generațiune se vor împărtăși de fructele binefacerii sevârșite.

Dumnezeu să-i țină la mulți ani!

Asemenea datoresce reuniunea recunoștință Preastimatului domn Mihail Cirlea notar public din Abrud, care în considerarea scopului cultural a făcut toate documentele referitoare la donațiunea de mai sus și intabularea dreptului de proprietate *gratuite*.

Abrud, 6 Februarie 1895.

Comitetul reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur.

Anna Filip,
presidentă.

Alesandru Ciura,
secretar.

Noutăți.

Între mărirea lui Dumnezeu. Domnul *Emil Poruț* jude cercual în Detta cu soția sa *Emilia Jurma* a donat pe sama bisericii noastre din Ceanul deșert un frumos luster în preț de 65 fl.

Matriculele de stat. Ministrul de interne, care în 1 Sept. a. c. voește să introducă matriculele de stat, cu datul de 30 Ian. a trimis comitetelor administrative ale comitatelor două ordinațiuni, una referitoare la împărțirea și sediul districtelor matriculare, era alta la conducătorii de matricule, fiind comitetele provocate, că până în 31 Martie să facă ministrului proiecte în privința această. În un district matricular numărul sufletelor să nu treacă preste 3000 și a comunelor peste 34. Sediul matricular să fie în centru ori în locuri, la cari e ușoră comunicațiunea. Conducătorii de matricule să fie numiți dintre membrii antistiei comunale, dacă se află indiviți apti, la din contră pot fi și alți indiviți. În proiecte să nu se fea hotăriri positive cu privire la onorariul conducătorilor de matricule.

Procese politice. În septemăna trecută a fost osndit deputatul dietal *Abrányi Kornél* la 8 luni de carcer ordinar și perderea drepturilor cetățenesci pe trei ani, fiindcă s'a opus la perchisițiunea judecătorească întreprinsă spre a descoperi manuscriptul unui comunicat al lui *„Pesti Napló”*, (până nu era proprietatea *Haas et Deutsch*). — În 7 a. c. preotul catolic din Budapesta *Lepsényi Miklós*, redactorul diarului *„A Magyar Néplap”*, a fost declarat din partea curții cu jurați de vinovat cu crima de lesa maiestate pentru un

articol scris din incidentul sancționării legii despre căsătoria civilă și condamnat la 6 luni carcer de stat. — *Wekerle*, pe când era ministru, a intentat proces în contra lui *Barabás Albert*, redactor la *„Dunántuli Hirnap”* din Győr, care a scris, că *Wekerle* pe cale neonestă ar fi cercat, să rețină delă votare în contra căsătoriei civile pe magnații *Esztherházy Pál* și *Battyányi József*. Nedovedindu-se cele afirmate, acusatul, care nu a fost de față nici în personă, nici nu a fost reprezentat prin apărător, a fost declarat de vinovat pentru calumnie și condamnat la 6 luni carcer și 1000 fl. amendă. — În 14 a. c. s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta procesul intentat diarului *„M. Allam”* pentru articolul *„Consummatum”*, în care susține procurorul, că se cuprinde crima de lesa maiestate. Jurații au declarat pe *Szemecz Emil* redactorul lui *„M. Allam”* de vinovat, ér tribunalul l-a condamnat la 8 luni carcer de stat, perderea drepturilor cetățenesci pe 1 an și suportarea speșelor. Magiarilor fără deosebire de partid s'a bucurat, când erau condamnați redactorii și colaboratorii foilor române, și mai curând de cum ar fi cređut cineva, aceeași sorte îi așteptă și pe ei, dacă se încercă a turbura apele guvernului. Să grijescă cei ce făuresc arme politice în contra noastră, că ele pot servi spre perirea lor.

Balul filantropic aranjat în sara de Trei Sfinți în favorul studenților lipsiți dela gimnasiul din Blăș a fost foarte bine cercetat nu numai de Blășeni, ci și de străini. Cu bucurie constatăm, că de astădată damele s'aă prezentat în toilette mai simple, dar cu gust. Ar fi de dorit, ca în viitorii încă să se ferescă de luxul exagerat în vesminte, care duce la ruina noastră și înavuțirea străinilor.

Părintele Dr. Lucaciú era pătimesce de ischias, din care cauză pertractarea procesuală fixată pe 15 a. c. la Sătmar s'a amănat pe timp nedeterminat. Deputatul *Pázmándy* a cercetat în zilele trecute pe părintele *Lucaciú* în Seghedin. El declară de o faptă injurioasă și nepolitică ștergerea dlui *Lucaciú* din lista alegătorilor dietali și în curând va interpela în dietă pe ministrul de externe în cestiunea această.

Raportul Societății Academice „România Jună” din Viena pe al XXIV-lea an administrativ în partea generală espune în liniamente generale influința binefăcătoare a societății asupra tinerimii române academice din Viena și prin această asupra întregului popor român. Din partea specială se vede, că societatea are a) 34 membri fondatori, b) 93 membri onorari, c) 60 membri emeritați, d) 36 membri ordinari și e) 1 membru extraordinar. Ședințe s'aă ținut 10 ordinare, 3 literare și 2 festive. Biblioteca constă din 848 opuri în 1060 volume și 75 broșure. Averea totală a societății face 13,090 fl. 77 cr.

Înbileni primei expedițiuni cruciate. În diecesa de Clermont-Ferand în Franța se va serba în anul acesta cu o pompă deosebită aniversara a 800-a a sinodului dela Clermont și a primei expedițiuni cruciate puse la cale în acest sinod.

Miseria în Alföld. Miseria atât e de mare în *Hódmezővásárhely*, cât spre grabnica ajutorare a celor ce nu aă ce mânca ministrul de interne la propunerea auctorităților a asemnat de o cam dată 3000 fl., era contele *Károlyi Tibor* a oferit 1200 fl. Până acum s'aă conscris 2330 de familii lipsite.

Turburări în Halas. Mișcarea lucrătorilor din Halas a luat dimensiuni mari și caracter amenințator. Spre restabilirea ordinii orașul e cutrierat de gendarmi și panduri întrarmați cu baionete. Socialiștii înfuriați pentru confiscarea scrierilor socialiste s'aă adunat *Mercuri* înaintea bisericii insultând pe preot, când a ieșit afară. Poliția nu a fost în stare, să împărăștie mulțimea, până ce nu a întervenit gendarmeria cu pușca-Semne rele.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

E.

Puterea ierarhică a protopopilorü.

În manifestul de unire din 7 Octombrie 1698 subscris de mitropolitul Atanasie și de mulți protopopi între altele se cotesc următoarele:

„În obiceaiul și deregătoriile protopopilorü, cari sunt și vorü fi nici într'un felu de lucru nimeni să nu să mestee, ce să să fie, cum și până acum.“¹⁾

Cuvintele aceste cuprindü una din condițiunile unirii.

Cetindü condițiunea acésta, trebue să-și pună omulü întrebarea, că cu ocasiunea unui actü de așa mare importanță, cum a fost s. unire, pentru ce cu preterarea altorü interese bisericesci multü mai de valóre, s'a pusü așa mare pondü pre „obiceaiulü și deregătoriia protopopilorü“? Dörä era obiceaiulü și deregătoriia acésta a protopopilorü o instituțiune din cele mai curate orientali? Dörä era obiceaiulü și deregătoriia acésta a protopopilorü o instituțiune cardinală în biserica românească din Ardélü, fără de care póte însași biserica ar fi fostü primejduită? Nici una, nici alta! Ci în urma influinței bisericii calvine în biserica românească din Ardélü protopopii ajunserü la o atare putere ierarhică, carea mai cu nimicü nu se deosebiea de cea episcopescă. Nici nu e deci mirare, că cu ocasiunea s. uniri protopopii întâiu și mai întâiu s'au îngrijitü de aceea, ca puterea ierarhică a lorü să nu fie jignită nici câtü de puținü, prin ce arü fi suferitü chiarü și pagube materialü.

Nu se póte, credemü deci, ca unü studiü asupra puterii acesteia ierarhice a protopopilorü românești din Ardélü și a originii ei să fie lipsitü de interesü sciintificü. Căci din unü atare studiü de o parte se va cunósce, câtü de adâncă a fostü influința calvină asupra bisericii românești, de altä parte vomü sci prețüi nisuițele mai multorü bărbați de ai nostri din trecutü de a reduce puterea acésta ierarhică a protopopilorü între marginile Pravilei, și prin aceea a cassa mai multe abuzuri, ce se încuibaserü în biserica noastră.

Puterea ierarhică de regimü a protopopilorü după Pravilä. Este tare lătită părerea, că protopopii suntü următorii chorepiscopilorü anticü. Părerea acésta aü primit'ö și mai toți canonistiü romanü. Așa de părerea acésta este Petru Maïorü,²⁾ Șaguna,³⁾ Pap Szilágyi,⁴⁾ Dr. Rațü,⁵⁾ și Conciliulü provincialü dela 1872.⁶⁾

Puterea ierarhică a chorepiscopilorü fu regulatä prin canoniculü 14 dela Neocaesarea,⁷⁾ 8 și 10 dela Antiochia,⁸⁾ 57 dela Laodicea,⁹⁾ și 13 dela Ancyra,¹⁰⁾ câtü de aci încolo totä puterea lorü ierarhică consta mai cu samä în visitarea bisericilorü dela sate încredințate lorü, din care causä se și numescü *περιουετοι*; ¹¹⁾ pre lângä aceea mai puteau conferi ordurile mici, daü litere pacifice (*ειρηνικά*) administraü averea sëracilorü și se bucurau de dreptulü de onóre, că în biserica catedralä puteau celebra s. Liturgie și în prezența episcopului.

Instituțiunea chorepiscopilorü a încetatü în resăritü mai curenđü ca în apusü. În resăritü aü venitü în loculü lorü așa numiții *προτοποπάδες* = protopopi.¹²⁾

Cuvintulü *προτοποπάδες* fu întrebuintatü și mai înainte în biserica resăritului. Episcopulü avea, precum amü vedütü deja în tractatulü despre jurații scaunului și titorii mitropoliei unü numérü öre care de preoți și diaconi ca ajutătorü. Între aceștia era unulü numitü în apusü *archipresbyter*, örä în resăritü *προτοπάπας*, care fase nu avea nici o jurisdicțiune preste celalaltü, ci avea numai dreptulü de a suplini pre episcopulü la altarü cândü era impe-

decätü. Din cauza acésta se și numiea celü dintăitü între preoți sau *προτοπάπας*. Nu era înse nici dignitariulü celü dintăitü, căci cel din corulü dreptü erau toți dignitarii mai înalți ca elü, și elü era numai în corulü stângü celü dintăitü.

Lătindü-se creștinismulü și pre la sate, se întimpla, de în o comună erau mai mulți preoți la o biserică. Unulü dintre aceștia supraveghia preste celalaltü, și ca atare era celü dintăitü între ei, örä după analogia celui dela reședința episcopescă se numiea și acesta în apusü *archipresbyter* și în resăritü *προτοπάπας*. Câte odatä se întimplä de era unü *προτοπάπας* preste mai mulți preoți din mai multe comune.

Pre cândü a începutü înse în resăritü a se introduce instituțiunea protopopilorü, dezvoltarea uniformă a dreptului bisericescü a încetatü cu totulü. Conciliulü ecumenicü în resăritü nu s'au mai ținutü și asemenea nici conciliulü particular, în cari să se reguleze instituțiunea acésta nouă a protopopilorü pentru întregä biserica. De aci vine, de Pravila nu cunósce legislațiune bisericescă cu privire la protopopi.

Dacă darä este vorba de puterea ierarhică a protopopilorü în întelesulü Pravilei, atunci urmändü părerea comună, că protopopi suntü următorii chorepiscopilorü anticü, aceea nu póte fi alta, decâtü puterea ierarhică a chorepiscopilorü regulatä prin canoniculü de mai susü cuprinse în Pravilä. Acésta înse nu póte fi decâtü:

1. Dreptulü proedriei sau premergerii între celalaltü preoți, preste cari fu constituitü. Dreptulü acesta este cuprinsü în însuși terminulü de *προτοπρεσβύτερος* și *προτοπάπας*.

2. Dreptulü de a supraveghia preste bisericile și preoții, cari i-sau încredințatü. Dreptulü acesta se întemeiezä pre canoniculü 10 alü sinodului din Antiochia despre chorepiscopi, care în Pidalionü sunä astfelü:

„Presbiterii cei ce suntü în sate ori în poliție, sau cei ce se numescü chorepiscopi, de ar fi si luatü chirotonie de episcopi, aü socotitü sfintulü sinodü, ca să-și cunósce măsurile lorü și a ocărui bisericile cele supuse lorü, și cu grija acestora a se îndestuli și cu purtarea de grije.“¹⁾

3. Dreptulü de a visita bisericile încredințate lorü, și apoi dela sine se înțelege, că a raporta despre aceea episcopului. Acestü dreptü se basözä pre canoniculü 57 dela Laodicea, care în Pidalionü sunä astfelü:

„Nu se cade în sate și în tîrgușóre a se așeđa episcopi, ci voegeri.“²⁾

În talculü canoniculü acestuia din Pidalionü se dice, că după părerea unora voegerii aceștia suntü deosebiți de chorepiscopi. Ori cum ar fi înse, aceea e certü, că voegerii aceștia furü constituiți în loculü episcopilorü dela sate, sau chorepiscopilorü, și din drepturile acestora prin canoniculü de sub vorbä li-s'a lăsatü numai dreptulü de a visita bisericile. Și astfelü și voegerii aceștia suntü o instituțiune de tranșiune dela chorepiscopi la protopopi.

În Pravila de Tergoviște³⁾ sunä canoniculü acesta scurtü:

„Nu se pune episcopü în satü sau în orașü, ci călători, cari se trimitü.“

4. Dreptulü de a pune sau a întări pre cãntăreți și alte persöne bisericesci mai mici. Dreptulü acesta se rađimä pre partea a döua a canoniculü 10 dela Antiochia, citatü mai susü, carea în Pidalionü sunä astfelü:

„Chorepiscopi se așeđa anagnosti (lectorü) și ipodiaconi și catechisatori, și cu înaintarea acestora să se îndestuleze.“

În Pravila de Tergoviște sunä partea acésta a canoniculü astfelü:

„Episcopulü dela sate să punä juratori și ceteți și ipodiaconi și cãntăreți.“⁴⁾

Fiindcă înse astădi nu mai suntü ipodiaconi și esorcisti pre la sate, dreptulü protopopilorü stä în alegerea sau întărirea cãntărețilorü și a altorü fețe bisericesci.

¹⁾ Pidalionü föia 270. În Pravila de Tergoviște canoniculü acesta este förte scurtü, și cuprinde numai partea a döua a canoniculü.

²⁾ Pidalionü föia 299.

³⁾ Pag. 500.

⁴⁾ Pag. 488. Pidalionulü numesc catechisatori pre aceia, pre cari Pravila îi numesc juratori. În originalulü grecü se numescü: *εφορισται*, care cuvintü anglicanulü Beveregiu op. cit. pag. 489 îl traduce cu esorcisti, și despre chemarea lorü dice, că era a catechisa pre infidelü. Veđi Balsamon la can. 26 dela Laodicea.

¹⁾ »Cestiuni din dreptulü și istoria bisericii românești unite«. Blađü 1894 Partea II pag. 6.

²⁾ Protopopadichia § 10 și Ist. bis. Rom. pag. 177.

³⁾ Compenliü de dreptulü canonicü pag. 187.

⁴⁾ »Euchiridion juris ecclesiarum orientalis catholicae«. Orade 1862 pag. 258.

⁵⁾ »Instituțiunile dreptului bisericescü«. Blađü 1877 pag. 319.

⁶⁾ »Conciliulü provincialü I.« Blađü 1882 pag. 44.

⁷⁾ În originalü cu interpretările lui Zonara Balsamon și Aristenü la Beveregiu op. cit. pag. 418.

⁸⁾ Totü acolo pag. 487 și uu.

⁹⁾ Totü acolo pag. 279.

¹⁰⁾ Totü acolo pag. 389.

¹¹⁾ Pidalionulü în talculü canoniculü 57 dela Laodicea îi numesc voegeri, póte dela francesulü *voageur*.

¹²⁾ Veđi talculü lui Aristenü la canoniculü 13 dela Ancyra în Beveregiu op. cit. pag. 389.

5. Dreptul de a grigi de averea bisericească din tractul încredințat lor. Se întemeiază dreptul acesta pe canonul 14 dela Neocesarea, care în Pidalion sună astfel:

„*Eră chorepiscopii suntă adecă spre închipuirea Apostolilor celor 70, eră ca nisce împreună liturgisitorii, pentru purtarea de grige a sërăcloră, proaducă cinstindu-se.*”¹⁾

În locul sërăcloră se pôte astădi considera averea bisericească, de unde și dreptul protopopilor pôte fi să grigescă de averea bisericească.

6. Dreptul de a da informațiuni despre toate persoanele și lucrurile bisericești din tractul lor. Dreptul acesta este de o parte o urmare firească a dreptului de supraveghiere și visitațiune. De altă parte se bazează și pe canonul 8 al sinodului dela Antiochia, care dă episcopilor dreptul de a da litere pacifice (εἰρηυικά), care în Pidalion sună astfel:

„*Nici presbiterii cei ce suntă prin sate să dea epistolie canonice, decâtă cătră singurii învecinații episcopi să trimidă epistolie; eră chorepiscopii cei neprihăniți să dea epistolie pacifice.*”²⁾

În Pravila de Tergoviște canonul acesta este rău tradusă și prescurtată, căci acolo sună astfel:

„*Episcopulă să nu dea cărți de tocmire țeranilor, sau numai cătră episcopulă vecină.*”³⁾

Ne mai fiindă astădi în usă epistolele pacifice, locul lor nu potă ocupa diversele informațiuni, ce le dau protopopii.

7. Potă să mai albă și unele drepturi de onore față cu ceilalți preoți. Se întemeiază dreptul acesta pe dreptul de onore, ce-l aveau chorepiscopii în anticitate de a pută celebra s. Liturgie în biserica catedrală chiar și fiindă de față episcopulă, ceea ce la alți preoți dela sate nu le era permisă.

8. Încătă, precum se pôte vedé din drepturile de până aci, protopopii ca următorii ai chorepiscopilor anticii suntă ună felă de organă ajutătorii ală episcopului pentru ocărnuirea bisericiloră afară de reședința episcopescă, mai potă avé toate acele drepturi, cari suntă o urmare firească, o consecință logică din drepturile deja enumerate, cum suntă dreptul de a introduce pre preoți în parohie, a funcționa ca comisari investigatori în cauzele litigiöse, a tracta cauzele administrative, cu cari se însărcinază din partea episcopului, a publica ordinațiunile episcopesci, și altele de acestă genă.

Luândă de îndreptari de o parte Pravila, de altă parte părerea generală, că protopopii de astădi din resărită suntă următorii chorepiscopilor anticii,⁴⁾ în drepturile enumerate mai susă stă întrăgă puterea ierarhică a protopopiloră. Și pre temelul Pravilei este absolută cu neputință ale ascrie o putere ierarhică mai amplă.

În actele sinodeloră ecumenice dela Nicea, Efesă, Calcedonă și al. vină înainte și subscrieri de ale chorepiscopiloră, cari au luată parte la acele sinode.

Din împrejurarea acăsta inse nu se pôte deduce pentru protopopi nici ună dreptă sinodală. Căci chorepiscopii eră de două specii. Unii eră numai preoți simpli, și aceștia n'au luată parte nici cândă la sinodele ecumenice. Alții eră în adevăr episcopi consacrați, mai cu samă de aceia, cari și-au pierdut scaunulă cădândă în apostasie, eresie și schismă. Făcândă după aceea penitență și rentorcându-se érași în biserică, scaunulă avută nu și-lă mai puteau reocupa, fiindă deja aleși alții în locul loră. Pre aceștia apoi episcopii îi aplica ca chorepiscopii, și fiindă că aveau

ordulă episcopescă, aveau dreptă de a lua parte la sinodele ecumenice cu votă decisivă.⁵⁾

Celă multă ce s'ar pută deduce din împrejurarea participării unor chorepiscopii la sinodele ecumenice, este dreptul protopopilor de a participa la sinodele diecesane în puterea oficiului loră, după ce la noi de multă este introdusă instituțiunea apusană a sinodeloră diecesane.

Căci dacă chorepiscopii anticii luaă parte la sinodele ecumenice constatătoare din arhieră, cândă eră și ei episcopi consacrați, atunci e logică, ca și protopopii ca următorii ai chorepiscopiloră, încătă suntă preoți sfințiți, să lea parte la sinodele diecesane, cari suntă sinode din preoți.

Unele canone din apusă amintescă și de dreptul chorepiscopiloră de a conferi taina mirului la neofii. Canonele resăritene din Pravilă nu amintescă înse despre dreptul acesta nimic.

* * *

Modulă constituirii protopopiloră după Pravilă. Încătă, precum amă vedută deja, chorepiscopii eră ună organă ală episcopului diecesană, era lucru firesc, ca episcopulă diecesană să constituie pre chorepiscopii.

Lucrulă acesta este clară din canonulă 10 dela Antiochia, care în Pidalion sună în chipulă următorii:

„*Eră chorepiscopulă să se facă de episcopulă cetății, căreia se supune.*”⁶⁾

În Pravila de Tergoviște:

„*Episcopulă dela cetate face pre episcopulă dela sate.*”⁷⁾

Dacă acum protopopii suntă următorii chorepiscopiloră, urmază dela sine, că constituirea loră are să se întimple în modulă, în care s'a întimplată constituirea chorepiscopiloră.

Mitropolitulă Șaguna, precum amă vedută, încă a ținută părerea, că protopopii suntă următorii chorepiscopiloră. După datina lui inse de a abusa cu canonele din Pravilă, spre dovedirea adevărului părerii sale se provocă la canonulă 14 dela Neocesarea din Pravilă⁸⁾ ca și cum acesta ar dice apriat, că protopopii suntă următorii chorepiscopiloră, cu toate că canonulă de sub vorbă nimic nu grăsece de așa ceva.

Acăsta inse mai merge, căci pôte că Șaguna s'a provocată la acelu canonă în ună modă necorectă numai ca din elă să se vadă, ce eră chorepiscopii.

Este inse ceva în adevăr de mirat, cândă în parăgrafulă nemijlocită următorii despre alegerea protopopului scrie astfel:

„*Protopresbiterulă după ce s'au alesă de cătră reprezentanții clerului și ală poporului tractuală, și după ce episcopulă a întărită alegerea lui și l'au hirotosită*” se provocă la canonulă 11 dela Antiochia din Pravilă, ca și cum în acelu canonă s'ar dispune, ca protopresbiterulă să fie alesă „de cătră reprezentanții clerului și ală poporului tractuală.” În canonulă 11 dela Antiochia inse nu se amintescă nici cu ună cuvintă despre alegerea protopresbiterului, érá în canonulă premergătorii se spune apriat, că episcopulă, și nu „reprezentanții clerului și poporului tractuală”, are să pună pe chorepiscopii, a căroră următorii suntă protopresbiterii sau protopopii.

Cu câtă a purcesă mai corectă Petru Maioră în lucrulă acesta! Elă încă vorbesce de alegerea protopopiloră în Ardelă prin preoțimea tractuală. Nu susține inse, cumcă alegerea acăsta se bazează pre ver ună canonă din Pravilă, căci bine a sciută, că ună atare canonă nu esistă în Pravilă nicăiri. Ci susține numai, că datina, ca protopopulă să fie alesă de preoțimea tractuală în Ardelă a esistată totă-deauna (?).⁹⁾

¹⁾ Folia 258. În Pravila de Tergoviște canonulă acesta este contrasă cu canonulă 13.

²⁾ Folia 279. Epistole pacifice eră, cari le dau celoră ce voicau să călătorescă sau să trecă aire.

³⁾ Pag. 482.

⁴⁾ Părerea acăsta o ține și Pravila, căci epistola sfințului Vasiliu cătră chorepiscopii o numescă epistola sfințului Vasiliu cătră protopopi pag. 680.

⁵⁾ Veđi despre aceste două clase de chorepiscopii: Bellarmin »De clericis« I. 17, De Marca »De concordantia sacerdotii et imperii« 2. 13 și Thomassin »Vetus et nova ecclesiae disciplina« I. 1. 2, c. 1 și 2.

⁶⁾ Folia 280.

⁷⁾ Pag. 483.

⁸⁾ »Compendiul de dreptulă bisericescă« pag. 137.

⁹⁾ Protopopadichia § 50.

Lourdes înaintea forului științei.

De prof. Dr. I. Ackerl.

(Continuare.)

Dăna *Leonie Carton*, văduvă Brun de 50 de ani, din Compiègne, suferia de reumatism cronic la genunchi. Prima dată fu atacată de această boală mai înainte cu 12 ani. A doua oară înainte de asta cu 10 luni, și de atunci era neîntrerupt legată de pat. În Lourdes în 22 August pe neașteptate i-s'a îmbunătățit starea sanitară așa de tare, cât bandajul chirurgic, care-l purta până acum, nu i-a mai fost de lipsă. Adevărat, că i-a mai rămas ceva țepenelă, dar durerea i-a dispărut de tot.

Domnișora *Berta Bourtier*, de 24 ani, din Bordeaux, de patru ani suferia de o grea boală de nervi. Anemia ei era foarte mare, nesimțibilitatea totală. De șese luni de zile ea numai câte un pahar de lapte mânca pe zi. În săptămânile din urmă morbul ei a răit așa de tare, cât numai cu puțin năcas putea să bea câte un pahar de apă. O aduseră la piscine pe o năsalie și o cufundară de trei ori în apă. Atunci de odată dădu o strigare, și ea se ridică și ceru, să-i dea oare ce de mâncare, începu a umbla și se duse fără ajutoriu la sala de constatare.

Cine nu ar recunoște în această vindecare o minune? Cine ar pute să afirme, că repede vindecare din acest morb greu și îndelungat pôte să se esplice și numai din cauze naturale? Din al nostru punct de vedere suntem sigur îndreptățit a rosti sentința acăsta. Inse medicii comisunii de constatare chiar în cazul acesta dovediră, cu câtă scrupulositate purced ei în constatarea caracterului miraculos al vindecărilor. „Caracterul nervos al morbului,” scrie medicul, carele raporta lui „L'Univers”, „cel puțin din punct de vedere medical detrage acestei vindecări foarte mult din însemnătatea ei.”

Domnișora *Elise Guérin*, din Saint Pierre de Maille (Vienne), era bolnavă de trei ani. Medicul, care o tractase, Dr. Périer din Pleumartin, a constatat la ea tuberculosă gastrică. Când porni la Lourdes, se afla într'o stare așa de ticăloasă, cât trebuiră să o împărțăgescă în merindea moribunților. O duseră pe o năsalie la piscine. Dar din apă ieși ea singură, respinse ori ce ajutoriu și singură se și îmbracă, ceea ce de multă vreme nu a mai fost în stare să facă.

Domnișora *Camilla Meslard* din Orleans din cauza unei scintiri a șoldului celui drept, carea o avea dela naștere, numai cu ajutoriul unei cărji putea să umble. În momentul, când procesiunea cu s. Eucharistie trecu pe dinaintea ei, ea aruncă cărjea la o parte și de atunci nu mai avu lipsă de cărje.

Dăna *Broussin*, de 38 de ani, era din Arcachon, unde o tratase Dr. Deschamps. De patru ani a fost ea aprôpe neîntrerupt legată de pat și nici odata nu părăsise odăea în acest restimp. Fiind cunoscută ca o femeie evlavioasă, o întrebă Dr. Boissarie:

„N'ai putut dta să mergi mai adeseori la liturgie?”

„Nici odată de patru ani.” Coregându-se adause cu bucurie: „Dar tot la opt zile îmi aduceau pe bunul Dumnezeu!”

„Asta nu are de a face,” replică medicul. Suferind de răunchi ea fu supusă unei operațiuni, ce presidentul o declară chiar de „teribilă”.

Lui, când procesiunea tocmai trecea pe dinaintea ei, de odată s'a vindecat. Ea se ridică și voia să mergă cu procesiunea. Inse fiindcă nu era în stare să străbată prin mulțime, se duse singură și fără ajutoriu spre grotă. Întrarea în grotă era inse împedecată prin nisce băneli aședate înaintea aceleia.

„Mi-a trebuit să mă suit preste ele,” zise ea. Și această femeie, care cu puțin mai înainte abia era în stare să se misce, se sui preste băneli, ca la pōla stncii să mulțămescă precacuretei Vergure pentru grația primită.

„Ce ai simțit, când te-ai ridicat și te-ai depărtat?” întrebă medicul.

„Asta nu se pôte spune cu cuvinte.”

„Simțit-ai vre-o sguiduire?”

„Nu.”

„Ce fost dar aceea, ce te-a îndemnat să te ridici?”

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vânzare:

Octolehul celui micu edit. III. Blasiu 1892. Prețulu nelegatū 80 cr. v. a., legatū cu călcăiū de pânză cu 95 cr. v. a. Legatū dimpreună cu **Pentecostariulū** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericească de Dr. A. Grama. Blasiu 1881 broș. 3 fl.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădită după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Formată 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariū frumos în negru și roșu. — Prețulu nelegatū fl. 2.80, érá legatū în piele tare fl. 3.80.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericei romănesce unite, studiū apologeticū din incidentulū invectivlorū „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolai Densușanū asupra Mitropolitulu Vancea și a bisericei unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețulu 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețulu 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Pregătire la mōrta, adecă considerațiunū asupra maximelorū eterne folositōre tuturoră pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfonșu Maria de Liguori* Doctorū alū Bisericei. În versiune romănescă de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blasiu 1893. Tipografia Seminariulu archidieceșanū. Opolū are 425 p. În 8° micu. Prețulu 80 cr. Editura societății.

Triodū, crudo fl. 6.50, legatū în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologeriū, crudo fl. 2.80, legatū în piele fl. 3.80.

Apostoleriū, folio, crudo fl. 4.40, legatū în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Posta redacțiunū. Domnulu *N. Lupan* în *Chiușbaea*. În adausul la nrul 24 din 2 Iuniū 1894. *Ioachim Eliū* în *Ploșcabaea*. De aici Vi-se trimite regulat în fiecare Duminecă. Causa neprimirii regulate este oficiul postal. Cerați la postă. *Tit Domșa* în *Valca lungă*. Cu părere de rău din nrul reclamat nu mai putem servi.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 65—1895.

(6) 1—3

Edictū.

După ce Parasceva Dobra gr. cat. din comuna Bendorf, legiuita soție a lui Iosif Cristea gr. cat. ér din Bendorf trecuți acum 4 ani, și-a părăsit pe legiuitul său bărbat, fără ca se i-se pōtă erua ubicatiunea aceleia, se citéză prin acăsta, ca în termin de un an și o zi, să se presente înaintea subscribului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorțial urdit în contra-i, se va pertracta și decide și în absența ei.

Dela forul matrimonial de I Instanță deleg. al protopopiatulu Cichindél gr. cat.

Secădate la 8 Februariū 1895.

D. Cutean,
protop. pres. for. matrim.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de

Iconostase, amvōne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce privesce lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesoū ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice aū căștigatū recunōscere deosebită, și tōte mă îndreptătescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărțăși ocașionalminte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am căștigatu până acum.

Prin tarifulū de zone dispărēndū depărtările, prin acăsta oapacitatea de concourință mi-s'a mărītū.

Rugāndu-mē pentru prețuite comande sum
Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericescū.

(7) 1—?